

An Evaluation of General Education Curriculum, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Prisana Chaiduang¹, Kanlaya Anuphat², Pissamai Pienchareon³ and
Noppadol Panomrat⁴

¹M.Ed. (Curriculum and Instruction), Academician,

E-mail: cprisana@bunga.pn.psu.ac.th

²M.Ed.(Education Measurement and Evaluation), Academician,

³B. Ed.(Social Studies), Academician,

⁴B. Ed.(Education Measurement and Evaluation), Academician,

Educational Service Division, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Abstract

The research was conducted to evaluate curriculum context and input; curriculum administration process and instruction management as well as curriculum output of General Education curriculum at Prince of Songkla university, Pattani campus. The research samples included 6 curriculum specialists, 15 curriculum administrators, 37 General Education instructors, 296 third-year students in 2005 academic year drawn by stratified random sampling, 251 graduates from simple random sampling and 232 superiors of the graduates. Specialist's form of curriculum analysis, curriculum administrator's form of interview and four questionnaires were used in data collection. The findings were as followed: curriculum context and curriculum input, referring to student input and supportive learning input, were at good level, while instructor input was at average level; curriculum process got good level; in that, student admission process and instructors selection and development were at excellent level, good level for teaching and fair level for curriculum administration; fair level curriculum output covered good level for graduates, fair level for knowledge base construction and academic excellence and to be improved level for academic service for development.

Keywords: curriculum, curriculum evaluation, general education curriculum, Prince of Songkla university

การประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ปริศนา ชัยดวง¹, กัลยา อนุพัฒน์², พิศมัย เพียรเจริญ³,
และนพดล พนมรัตน์⁴

¹ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน), นักวิชาการศึกษา,

E-mail: cprisana@bunga.pn.psu.ac.th

²ค.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา), นักวิชาการศึกษา,

³ค.บ. (สังคมศึกษา), นักวิชาการศึกษา,

กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

⁴ศษ.บ. (การวัดและประเมินผลการศึกษา), นักวิชาการศึกษา,

กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

(ปัจจุบันปฏิบัติงานที่ กองการศึกษา สำนักงานเทศบาลนครสงขลา)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน การสอน และผลลัพธ์ของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กลุ่มตัวอย่าง ที่เก็บข้อมูลได้ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 6 คน ผู้บริหารหลักสูตร จำนวน 15 คน อาจารย์ผู้สอน วิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 37 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 296 คน ผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 251 คน ผู้บังคับบัญชาผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งได้ข้อมูลจากผู้สำเร็จ การศึกษาที่มีงานทำแล้ว จำนวน 232 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวิเคราะห์หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารหลักสูตร และแบบสอบถาม 4 ชุด ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร อยู่ในระดับดี ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับดี โดยปัจจัยนำเข้าด้าน นักศึกษา และปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้อยู่ในระดับดี ส่วนปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ ของหลักสูตรอยู่ในระดับดี โดยกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาและการสรรหา และพัฒนาอาจารย์อยู่ในระดับดีมาก การสอน อยู่ในระดับดี ส่วนการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ ด้านผลลัพธ์ของ หลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ โดยผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี การสร้างสรรค์องค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้ และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หลักสูตร, หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและในมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542, 24-25)

หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทของการเรียนการสอน จึงมีความสำคัญและจะต้องมีการประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ตลอดจนความเป็นโลกาภิวัตน์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีประกาศนโยบายในการส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2542 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2542 กำหนดให้ทุกหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการประเมินหลักสูตรทุก 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2543) และระบบประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้กำหนดให้มีการประเมินหลักสูตรทุก ๆ 3 ปี (สภามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 2547) แต่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ยังไม่เคยทำการวิจัยประเมินหลักสูตรมาก่อน

การประเมินหลักสูตร คือ การรวบรวมและศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบหลักสูตร

และตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนด (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2543) ส่วนการประเมินผลนอกจากจะหมายความรวมถึงการประเมินสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ ประเมินผลลัพธ์และผลกระทบแล้ว ยังเป็นการนำระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยประเมินผลอีกด้วย (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2539, 7) สรุปได้ว่าการวิจัยประเมินหลักสูตรเป็นการรวบรวม ศึกษาข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์และผลกระทบของหลักสูตร โดยนำระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยประเมินผล เพื่อตรวจสอบหลักสูตรและตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่า บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

หลักสูตรอุดมศึกษามือถือประกอบสำคัญ 3 ส่วน (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2548) ส่วนแรก คือ การศึกษาวิชาชีพซึ่งเป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และปฏิบัติได้ในวิชาชีพของตน ส่วนที่สองคือ การศึกษาทั่วไปซึ่งเป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติ และบุคลิกที่กว้างขวางไม่คิดแคบอยู่เฉพาะสาขาวิชาของตนเอง มีความรับผิดชอบ สร้างเสริมคุณธรรมด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น ประกอบวิชาชีพของตนได้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และส่วนสุดท้ายคือวิชาเลือก ซึ่งเป็นวิชาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกได้ตามความสนใจอย่างกว้างขวางและหลากหลาย หลักสูตรอุดมศึกษาทั้ง 3 ส่วน มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ (วิชาชีพ) มีคุณธรรม (วิชาศึกษาทั่วไป) มีรสนิยมในการเลือก (วิชาเลือก) ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) กำหนดให้โครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และมีหน่วยกิต

รวมทุกหมวดวิชา ไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต จะเห็นได้ว่า หลักสูตรส่วนที่เน้นสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ นอกเหนือจากความรู้ วิชาชีพมีน้ำหนักเป็น 1 ใน 4 ของ หลักสูตรปริญญาตรีขั้นต่ำที่ศึกษาและมีสัดส่วนเท่ากับ วิชาเอกของหลักสูตรแบบวิชาเอก-วิชาโท อีกทั้งข้อมูล จากการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ผ่านการรับทราบจาก สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาของคณะวิจัยใน ส่วนของการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ และรายวิชาที่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม พบว่า นอกเหนือจากรายวิชา ปัญหาพิเศษ สัมมนา โครงการ และสอดแทรกอยู่ในทุกรายวิชาแล้ว รายวิชาศึกษาทั่วไปทุกรายวิชา ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรด้านคุณธรรม จริยธรรมอีกด้วย นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์เอกสารวิสัยทัศน์และพันธกิจของคณะ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีของคณะ ผู้วิจัยยังพบว่า คณะกึ่งหนึ่งกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ ไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ/วิชาชีพของตนมากกว่าเรื่อง คุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตตามคุณลักษณะบัณฑิตที่ พึงประสงค์ จึงนับได้ว่า หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีส่วนสำคัญในการสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ควบคู่ไปกับวิชาชีพเฉพาะของบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้กำหนดเป้าประสงค์ ในการผลิตบัณฑิตในช่วงปี พ.ศ. 2546-2549 กล่าวคือ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถ ทางวิชาการ รู้จักการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต มีคุณธรรม ทักษะชีวิต สำนักสาธารณะ และสมรรถนะสากล บนพื้นฐาน ความเป็นไทย (กองแผนงาน, 2546) ซึ่งจากข้อมูลภาวะ การหางานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นปีการศึกษา 2546 ในด้านคุณสมบัติที่ผู้ว่าจ้างต้องการ จากบัณฑิต บัณฑิตประเมินว่านอกจากผู้ว่าจ้างต้องการ บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพ/วิชาเอก ในลำดับแรกแล้ว รองลงมาผู้ว่าจ้างต้องการให้บัณฑิตมี มนุษยสัมพันธ์ มีทักษะทางคอมพิวเตอร์ และทักษะการ วิเคราะห์และแก้ปัญหา ส่วนการปรับปรุงคุณสมบัติตนเอง

หลังสำเร็จการศึกษานั้น บัณฑิตได้พัฒนาบุคลิกภาพ (กองแผนงาน, 2547, บทสรุปสำหรับผู้บริหาร) ในขณะที่ ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อ บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นปีการศึกษา 2545 พบว่า ด้านความรู้ ความสามารถทั่วไปนายจ้างพึงพอใจ ในระดับมาก ในเรื่องความมีระเบียบวินัยในการทำงาน ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน และความสามารถในการทำงานเป็นทีม ด้านบุคลิกภาพ นายจ้างมีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ โดย 3 ข้อแรก ที่นายจ้างพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ การให้ความร่วมมือ กับเพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน และ ความมีมนุษยสัมพันธ์ ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรมและ จรรยาบรรณในวิชาชีพนายจ้างพึงพอใจมากที่สุดในเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม อันดีและความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (กองแผนงาน, 2546)

และเนื่องจากเป้าประสงค์ส่วนใหญ่ในการผลิต บัณฑิตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์นอกเหนือจาก วิชาการและคุณสมบัติบัณฑิตที่นายจ้างพึงพอใจ คือ ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่ใช้เป็นแนวทางในการสร้าง หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ดังนั้น จึงมีความจำเป็น ต้องมีการประเมินเพื่อกำหนดคุณค่าหรือระดับความ สำเร็จของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เนื่องจากใช้ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2543 ยังไม่เคยประเมินหลักสูตร ดังกล่าวเลย อีกทั้งโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงรวดเร็วบัณฑิต ต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวในสังคมได้ และ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่ดีจะช่วยสร้างบัณฑิต ให้เป็นบัณฑิตที่ดีมีคุณธรรมเพราะการจัดหลักสูตรได้ มุ่งให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาอื่น ๆ อย่าง กว้างขวาง นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพของตนเองมองเห็น ความสัมพันธ์ของศาสตร์แต่ละสาขา รู้ลักษณะของ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหาของสังคม สามารถ ปรับตัวและแก้ปัญหาได้ด้วยวิถีทางปัญญา รวมทั้งรู้จักคิด วิเคราะห์และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม และสามารถ

นำมาประยุกต์ใช้เสริมวิชาชีพของตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2548)

การวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร กระบวนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร รวมทั้งผลลัพธ์ของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้ คือ จะได้ผลการประเมินหลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในด้านบริบทของหลักสูตร ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งผลลัพธ์ของหลักสูตร ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร รวมทั้งเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัยประเมินหลักสูตร

ในการวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้มีขอบเขตของการประเมินดังต่อไปนี้

1. การประเมินหลักสูตรครั้งนี้ครอบคลุมหลักสูตรจำนวน 1 หลักสูตรคือ หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2542)

2. การวิจัยประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ประกอบด้วย การประเมินบริบทของหลักสูตร การประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร 3 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ นักศึกษา ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ การประเมินกระบวนการของหลักสูตร 4 ด้าน คือ กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา การสรรหา พัฒนา และประเมินอาจารย์ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร 3 ด้าน คือ ผู้สำเร็จการศึกษา การสร้างสรรค์องค์ความรู้ และความเป็นเลิศทางวิชาการ การบริหาร

วิชาการเพื่อการพัฒนา

3. ขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร จำนวน 9 คน ผู้บริหารหลักสูตร จำนวน 15 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 52 คน นักศึกษา จำนวน 316 คน ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 296 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 296 คน รวม 984 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้เป็นการประเมินโดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงระบบบูรณาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร ที่คัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและเนื้อหาของสาขาวิชา รวมทั้งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้หลักสูตรจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 9 คน ผู้บริหารหลักสูตร เป็นหัวหน้าภาควิชา รองคณบดีฝ่ายวิชาการ (สำหรับคณะที่ไม่มีภาควิชา) จำนวน 15 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปในปีการศึกษา 2545-2547 ซึ่งไม่ใช่หัวหน้าภาควิชาที่ต้องให้สัมภาษณ์ ไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างลาศึกษาต่อ โอนย้ายหรือลาออก จำนวน 52 คน นักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2548 (เข้าศึกษาปี 2546) ซึ่งได้ศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปครบทุกรายวิชาแล้ว จำนวน 316 คน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิตามคณะ ผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2547 จำนวน 296 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่ายตามคณะ ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 296 คน ซึ่งสามารถติดต่อได้จากข้อมูลที่ผู้สำเร็จการศึกษาให้ไว้ในวันซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2547

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย แบบวิเคราะห์หลักสูตร แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 4 ชุด คือ แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน แบบสอบถาม นักศึกษา แบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา แบบสอบถามผู้บังคับบัญชา ของผู้สำเร็จการศึกษา และ

ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารด้านบริบท ด้านปัจจัย นำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของการวิจัยประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพในการประเมินและเกณฑ์การวัดกำหนดตามวัตถุประสงค์ของการประเมินโดยศึกษาข้อมูลงานวิจัยประเมินหลักสูตรของหลักสูตรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยประเมินหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คณะผู้วิจัยของงานวิจัยนี้และงานวิจัยประเมินหลักสูตรอื่นอีก 24 คณะของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พิจารณาตัวบ่งชี้และเครื่องมือวิจัย 6 ฉบับ ได้แก่ แบบวิเคราะห์หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร แบบสอบถามอาจารย์ แบบสอบถามนักศึกษา แบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา และแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพและการสร้างเครื่องมือที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นผู้จัด โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยประเมินหลักสูตรเป็นวิทยากร จำนวน 2 ครั้ง

คณะกรรมการวิชาการทุกวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พิจารณารับรองและให้ความเห็นชอบตัวบ่งชี้ในการประเมินและเกณฑ์การวัด ตลอดจนเครื่องมือวิจัยทั้ง 6 ฉบับ

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของการวิจัยประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านช่วยตรวจสอบการใช้ภาษาและข้อคำถามของเครื่องมือวิจัยทั้ง 6 ฉบับให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นจากอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวนกลุ่มละ 30 คน ทั้งกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพ จากคณะศิลปศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าดังนี้ แบบสอบถามอาจารย์ α เท่ากับ 0.944 แบบสอบถามนักศึกษา α เท่ากับ 0.945 แบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา α เท่ากับ 0.901 และแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา α เท่ากับ 0.938

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะผู้วิจัยจึงได้ปรับตัวบ่งชี้ตลอดจนแบบสอบถามของผู้สำเร็จการศึกษาและแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์แผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาระยะที่ 9 รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะบัณฑิต

คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วดังกล่าว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 1 ท่าน ช่วยตรวจสอบการใช้ภาษาและข้อคำถามอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำแบบสอบถามดังกล่าวไปหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวนกลุ่มละ 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นในตอนปรับปรุงเพิ่มเติม กล่าวคือ แบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษาในตอนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ได้ค่า α เท่ากับ 0.939 (แบบสอบถามของมหาวิทยาลัยฯ มีค่า α เท่ากับ 0.896) แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาผู้สำเร็จการศึกษาในตอนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ได้ค่า α เท่ากับ 0.855 (แบบสอบถามของมหาวิทยาลัยฯ มีค่า α เท่ากับ 0.938)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้กระบวนการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

4.1 ข้อมูลจากการวิเคราะห์หลักสูตรโดย

ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้เชี่ยวชาญตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 9 ท่าน หลังจากผู้เชี่ยวชาญตอบรับที่จะร่วมมือในการให้ข้อมูลในการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำเครื่องมือการวิเคราะห์หลักสูตร พร้อมด้วยเอกสารหลักสูตรส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ และติดตามเพื่อขอรับข้อมูลมารวบรวมและวิเคราะห์ที่ได้ผลการวิเคราะห์หลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม การเก็บข้อมูลแบบสอบถามในกลุ่มต่าง ๆ ได้ดำเนินการดังนี้

ข้อมูลจากแบบสอบถามของอาจารย์ คณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการแจกและจัดเก็บสำหรับแบบสอบถามที่ไม่จัดส่งมาภายใน 2 สัปดาห์ จะส่งแบบสอบถามไปเป็นครั้งที่ 2 และส่วนที่ยังไม่ส่งกลับมา ภายใน 1 เดือน ได้ส่งแบบสอบถามไปเป็นครั้งที่ 3 เป็นครั้งสุดท้าย ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 37 ฉบับ (ร้อยละ 71.15)

ข้อมูลจากแบบสอบถามของนักศึกษา คณะผู้วิจัย และนักศึกษาช่วยงานเป็นผู้ดำเนินการแจก และเก็บแบบสอบถามคืนมาจำนวน 296 ฉบับ (ร้อยละ 93.67) ข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้สำเร็จการศึกษา คณะผู้วิจัย และนักศึกษาช่วยงานเป็นผู้เก็บข้อมูลในวันที่ผู้สำเร็จการศึกษาซ่อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ได้แบบสอบถาม กลับคืนมา 251 ฉบับ (ร้อยละ 84.80)

ข้อมูลจากแบบสอบถามของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาได้จัดส่งเอกสารขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่ผู้สำเร็จการศึกษาให้ไว้ในวันซ่อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2547 สำหรับแบบสอบถามที่ยังไม่ตอบกลับมภายใน 2 สัปดาห์ จะส่งแบบสอบถามไปในครั้งที่ 2 และหากยังไม่ตอบกลับมภายใน 1 เดือน จะส่งแบบสอบถามครั้งที่ 3 เป็นครั้งสุดท้าย ได้แบบสอบถามของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา กลับคืนมา 232 ฉบับ (ร้อยละ 78.38)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร คณะผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์หัวหน้าภาควิชาและรองคณบดีฝ่ายวิชาการ (สำหรับคณะที่ไม่มีภาควิชา) โดยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการขอสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ จะวิเคราะห์สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วนมาสังเคราะห์ และบูรณาการเข้าด้วย

6. การกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพในการประเมิน

การกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพในการประเมินได้กำหนดตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยศึกษาข้อมูลจากงานวิจัยประเมินหลักสูตรของหลักสูตรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยประเมินหลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตัวบ่งชี้คุณภาพในแต่ละวัตถุประสงค์ของการประเมิน และเกณฑ์การวัด ได้ผ่านกระบวนการศึกษาข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการในกลุ่มคณะผู้วิจัย โดยมี ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยประเมินหลักสูตร เป็นวิทยากร และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการวิชาการทุกวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สรุปผลการวิจัยประเมินหลักสูตร

1. ผลการประเมินบริบทของหลักสูตร

1.1 ในภาพรวม ผลการประเมินบริบทของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ในระดับมากหรือดี

1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปกับปณิธานและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไปกับปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจของคณะอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไปกับความต้องการของประเทศ อยู่ในระดับมาก

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไปกับความต้องการของท้องถิ่นภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ความก้าวหน้าทันสมัยและเนื้อหาสาระ ของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เมื่อเทียบกับหลักสูตรชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ อยู่ในระดับใกล้เคียงกับ มหาวิทยาลัยทั่วไป

1.7 ความเหมาะสมของปรัชญาและวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ใน ระดับมาก

1.8 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และรายวิชา อยู่ในระดับมาก

1.9 การประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง คือมีการประเมินหลักสูตรอย่างน้อย ทุก 6-7 ปี

1.10 การปรับปรุงหลักสูตรอยู่ในระดับมาก คือ มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อยทุก 6-7 ปี

1.11 สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตรอยู่ใน ระดับมาก คือ มีสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร 3 ข้อ

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร

2.1 ในภาพรวม ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ผลการประเมินด้านนักศึกษาอยู่ในระดับดี ด้านอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้อยู่ในระดับดี

2.2 ด้านนักศึกษา พบว่า จำนวนผู้สมัครต่อจำนวนประกาศรับเท่ากับ 16.12 : 1 อยู่ในระดับดีมาก จำนวนนักศึกษาที่ขึ้นทะเบียนต่อจำนวนประกาศรับเท่ากับ 0.90 : 1 อยู่ในระดับดี และค่าเฉลี่ย GPAX ระดับชั้น ม.ปลาย ของนักศึกษาทั้งรุ่นที่รับเข้าศึกษาเท่ากับ 2.71 อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านอาจารย์ พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพคุณวุฒิทางการศึกษาของอาจารย์ เท่ากับ 3.21 อยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ เท่ากับ 1.47 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

จำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ เท่ากับ 32.05 : 1 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยหน่วยภาระงานสอนของอาจารย์ต่อปีการศึกษาเท่ากับ 10.27 อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยจำนวนผลงานวิชาการต่ออาจารย์ในเวลา 3 ปี เท่ากับ 1.61 ขึ้นอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยจำนวนครั้งของอาจารย์ในหลักสูตรที่ได้รับเชิญไปปฏิบัติงานการเรียนการสอน ร่วมวิจัย เป็นวิทยากร หรือเป็นที่ปรึกษาในสถาบันในและ/หรือต่างประเทศในระยะเวลา 3 ปี เท่ากับ 5.60 ครั้งอยู่ในระดับดีมาก และคุณลักษณะอาจารย์อยู่ในระดับดี

2.4 ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ พบว่า ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา อยู่ในระดับมาก จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่ออาจารย์เท่ากับ 1 : 2 อยู่ในระดับดี จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนักศึกษาเท่ากับ 1 : 5.89 อยู่ในระดับดีมาก ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับปานกลาง และความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตร

3.1 ในภาพรวม ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตรอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา อยู่ในระดับดีมาก การสรรหา ประเมิน และพัฒนาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก การบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ และการสอนอยู่ในระดับดี

3.2 ด้านกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา พบว่า ระบบการคัดเลือกนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก

3.3 ด้านการสรรหา ประเมิน และพัฒนา อาจารย์ พบว่า ระบบการสรรหาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก ระบบการประเมินอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก และระบบการพัฒนาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก ส่วนร้อยละของอาจารย์ที่มีการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพไม่มีข้อมูลในการประเมิน

3.4 ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับ

ดีมาก คุณภาพการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง และการมีระบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

3.5 ด้านการสอน พบว่า คุณภาพการสอนอยู่ในระดับดี มาตรฐานการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับดี และคุณภาพของการให้คำปรึกษาทางวิชาการ/สารนิพนธ์/ศิลปนิพนธ์/ภาคินพนธ์ แก่นักศึกษาในทัศนะของนักศึกษาอยู่ในระดับพอเพียงแต่ยังไม่มีคุณภาพเต็มที่

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร

4.1 ในภาพรวม ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับดี การสร้างสรรคองค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับพอใช้ และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

4.2 ด้านผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตต่อประสิทธิภาพภายใน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า จำนวนปีที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละของนักศึกษาที่พ้นสภาพเนื่องจาก GPA ไม่ถึง 2.00 ไม่เกินร้อยละ 5 (ร้อยละ 2.55) นับว่าอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย GPA ของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับดี และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาโดยเฉลี่ยในระดับมากขึ้นไปอยู่ในระดับดี ในส่วนประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตต่อประสิทธิภาพภายนอกอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า การได้งานทำ (งานแรกหลังจากจบการศึกษาปริญญาตรี) ไม่เกิน 6 เดือน (ร้อยละ 82.22) อยู่ในระดับปานกลาง การได้งานทำตรงสาขา (งานปัจจุบัน) ร้อยละ 58.25 อยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาหรือผลการปฏิบัติงานประเมินระดับดีขึ้นไป โดยผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก และความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมากขึ้นไปอยู่ในระดับพอใช้

4.3 ด้านการสร้างสรรคองค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ พบว่า อาจารย์ในหลักสูตรมีบทความ

วิจัยได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ/นานาชาติโดยเฉลี่ย 1 ปี อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตร ที่มีผลงานวิชาการที่มีผลกระทบตามตัวบ่งชี้คุณภาพที่กำหนดเท่ากับ 45.16 อยู่ในระดับปานกลาง การจัดประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ อยู่ในระดับต้องปรับปรุง มูลค่าทุนวิจัยภายในและภายนอกต่ออาจารย์เท่ากับ 26,129 บาท อยู่ในระดับต้องปรับปรุง รางวัล/เกียรติคุณทางวิชาการที่อาจารย์ได้รับ อยู่ในระดับดี รางวัล/เกียรติคุณทางวิชาการที่นักศึกษา/นักศึกษาเก่าได้รับ ไม่มีข้อมูลในการประเมิน

4.4 ด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา พบว่า ร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่ให้การฝึกอบรมและบริการวิชาการแก่หน่วยงานภายนอก (1 ปี) อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

การอภิปรายผลการวิจัยประเมินหลักสูตร

1. การอภิปรายผลการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการประเมินที่น่าเสนาอดังกล่าวมีข้อค้นพบที่น่าสนใจควรมานำอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านบริบทของหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากหรือดี และตัวชี้วัดด้านบริบทของหลักสูตรส่วนใหญ่ จำนวน 7 ตัวชี้วัด จาก 11 ตัวชี้วัด อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะในการปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปี พ.ศ. 2542 คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าว ได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ความต้องการของประเทศ และได้มีการตรวจสอบความเหมาะสม สอดคล้องของปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตลอดจนโครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็นอย่างดี อีกทั้งได้ส่งหลักสูตรให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยพิจารณาให้ข้อเสนอแนะก่อนปรับปรุงหลักสูตร และนำเสนอผ่านขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2543)

ส่วนตัวชีวิต จำนวน 4 ตัวชีวิต ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปกับ ภาคนิพนธ์ วิจัยทัศน พันธ์กิจของคณะ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปกับความต้องการของท้องถิ่นภาคใต้ ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเมื่อเทียบกับ หลักสูตรชั้นนำทั้งในและต่างประเทศ และการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ คณะมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการในสาขาวิชาเฉพาะ คณะส่วนหนึ่ง จึงกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ไปสู่ความเป็นเลิศมากกว่าเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เน้นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของประเทศ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถใช้ชีวิตและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมไทยโดยรวม นอกจากนี้หลักสูตรยังไม่เห็นความสัมพันธ์และความสำคัญของวัฒนธรรมไทยพุทธและไทยมุสลิมในภาคใต้ รวมทั้งสังคมภาคใต้โดยรวม อีกทั้ง หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปดังกล่าว มีความทันสมัยใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยทั่วไป เพราะยังไม่มีความเกี่ยวข้องกับสันติศึกษา การพัฒนาที่ยั่งยืน การคิดและการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่วนการประเมินหลักสูตรมีการประเมิน ทุก 6-7 ปี ซึ่งมากกว่า 5 ปี ต่อครั้ง ทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรอยู่ในระดับดี โดยปัจจัยนำเข้าด้านนักศึกษาและปัจจัยเกี่ยวหนุนการเรียนรู้อยู่ในระดับดี และปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยนำเข้าด้านนักศึกษาแม้ว่าจะอยู่ในระดับดี และตัวบ่งชี้จำนวนผู้สมัครต่อจำนวนประกาศียบอยู่ในระดับดีมาก ตัวบ่งชี้จำนวนนักศึกษาที่ขึ้นทะเบียนต่อจำนวนประกาศียบอยู่ในระดับดีมาก แต่ค่าเฉลี่ย GPAX ระดับชั้น ม.ปลายของนักศึกษาทั้งรุ่นที่เข้าศึกษา เท่ากับ 2.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคที่นักศึกษานิยมเลือกเรียนเป็นอันดับท้าย ๆ รองจากมหาวิทยาลัยที่เด่นของประเทศในส่วนกลาง

ปัจจัยนำเข้าด้านปัจจัยเกี่ยวหนุนการเรียนรู้อยู่ในระดับดี โดยตัวบ่งชี้จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ตัวบ่งชี้ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและสื่อการศึกษาในตัวบ่งชี้จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่ออาจารย์อยู่ในระดับมากและดี ส่วนตัวบ่งชี้ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับตัวบ่งชี้ความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก จากข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร ปรากฏว่ายังไม่มี โสตทัศนอุปกรณ์และคอมพิวเตอร์ทุกห้องเรียน และยังควรปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ทุกห้องเรียน อีกทั้ง ยังต้องปรับปรุงอาคารเรียนให้สะอาดตามมาตรฐานความสะอาด ให้มีบรรยากาศที่ดีไม่มีกลิ่นเหม็นในบางห้องเรียน รวมทั้งควรติดเครื่องปรับอากาศทุกห้องเรียน สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากรของอารีย์ เจริญทอง (2540) ที่พบว่า โสตทัศนอุปกรณ์และสถานที่ยังไม่เพียงพอตามความต้องการ และมีปัญหาด้านการนำหลักสูตรไปใช้ โดยเฉพาะในด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยที่เอื้อและสนับสนุนการเรียนการสอนที่ยังไม่เพียงพอ

ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ คือ จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ทำให้ค่าเฉลี่ยปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ อยู่ในระดับปานกลาง แม้ว่าค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ และจำนวนครั้งของอาจารย์ที่ได้รับเชิญไปปฏิบัติงาน การเรียนการสอน ร่วมวิจัย เป็นที่ปรึกษาในสถาบันทั้งในและต่างประเทศในเวลา 3 ปี อยู่ในระดับดีมาก และค่าเฉลี่ยภาระงานสอนของอาจารย์ ค่าเฉลี่ยจำนวนผลงานวิชาการต่ออาจารย์ในเวลา 3 ปี และคุณลักษณะอาจารย์อยู่ใน

ระดับดี การที่ตัวบ่งชี้ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์เป็นส่วนของจำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากนักศึกษาปริญญาตรีทุกคน ทุกคณะ ต้องเรียนวิชาศึกษาทั่วไป ทำให้จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาเท่ากับ 1 : 32.05 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ ค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์ ซึ่งเท่ากับ 1.47 เพราะต้องใช้อาจารย์จำนวนมากสอนนักศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปหลายกลุ่ม เช่นวิชาภาษาอังกฤษ 1 ภาษาอังกฤษ 2 สังคมมนุษย์ เป็นต้น จึงไม่สามารถจัดผู้สอนเฉพาะอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการได้ ต้องใช้อาจารย์ที่ยังไม่มีตำแหน่งทางวิชาการสอนด้วย และอาจารย์ บางส่วนอยู่ระหว่างทำและรวบรวมผลงานวิชาการเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลงานทางวิชาการต่ออาจารย์ในเวลา 3 ปี อยู่ในระดับดี

1.3 ด้านกระบวนการของหลักสูตร

ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตร อยู่ในระดับดีโดยกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาและการสรรหา ประเมินและพัฒนาอาจารย์อยู่ในระดับดีมาก การสอน อยู่ในระดับดี ส่วนการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้เนื่องจาก ระบบการคัดเลือกนักศึกษาเป็นไปตามระบบการคัดเลือกของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งมีเกณฑ์ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่เลือกปฏิบัติ ส่วนการสรรหา ประเมินและพัฒนาอาจารย์เป็นไปตามระบบที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดย อ.กม./คปม. กำหนด ซึ่งเป็นระบบ คุณธรรม มีความชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ บรรลุวัตถุประสงค์ ไม่เลือกปฏิบัติ

ตัวบ่งชี้ด้านการสอนอยู่ในระดับดี เนื่องจากคุณภาพการสอน มาตรฐานการประเมินผลการเรียนคุณภาพการให้คำปรึกษาทางวิชาการ/สารนิพนธ์/ศิลปนิพนธ์/ภาคินิพนธ์แก่นักศึกษาในทัศนะของนักศึกษาอยู่ในระดับดี

สำหรับตัวบ่งชี้ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากตัวบ่งชี้ 2 ตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับพอใช้ กล่าวคือ ตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรกับตัว

บ่งชี้เกี่ยวกับการมีระบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ส่วนตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ทำให้ค่าเฉลี่ยด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ แม้ว่าตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับดีมาก ในส่วนของตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ยังไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ในการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ยังไม่มีแผนการบริหารหลักสูตรทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว ยังไม่มีการจัดโครงสร้างการบริหารงานตามแผนอย่างชัดเจน และยังไม่มีการกลไกการตรวจสอบการบริหารงานตามแผน อาจเป็นเพราะคณะ/ภาควิชารับผิดชอบจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป และไม่มีหน่วยงานกลาง หรือคณะกรรมการวิชาศึกษาทั่วไปช่วยวางแผนการบริหารหลักสูตร การเปิดรายวิชาตามปรัชญาของหลักสูตร การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน การพิจารณาความดีความชอบของผู้สอน และการบริหารผลประโยชน์ที่ได้จากค่าหน่วยกิตของคณะ เป็นต้น ส่วนตัวบ่งชี้เกี่ยวกับ การมีระบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่อยู่ในระดับพอใช้ อาจเนื่องมาจากความร่วมมือที่เป็นความร่วมมือระดับมหาวิทยาลัยและคณะ และเป็นความร่วมมือในระดับสาขาวิชาที่ให้ความร่วมมือทางวิชาการ การวิจัย การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมมากกว่า การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไป (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร) ส่วนตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก นักศึกษาและอาจารย์เห็นว่าการบริหารหลักสูตรส่วนมาก มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดรายวิชาที่นักศึกษาเรียนเป็นระบบ การจัดผู้สอนแต่ละวิชาเหมาะสม ความเหมาะสมของการประเมินประสิทธิภาพการสอน ระบบการลงทะเบียนสะดวกและรวดเร็ว ประสิทธิภาพของการให้ข้อมูลสารสนเทศ ประกาศะเบียของคณะและมหาวิทยาลัย มีการจัดทำหลักสูตรแบบสหสาขาหรือสหวิทยาการชัดเจน การมีกิจกรรมที่สามารถ

สื่อสร้างความเข้าใจให้แก่อาจารย์และนักศึกษา นักศึกษาขอพบอาจารย์ได้ง่าย ส่วนการบริหารหลักสูตรที่นักศึกษามีความเห็นว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจารย์มีความเห็นว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ได้แก่ จำนวนนักศึกษาเหมาะสมเมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ วิธีการคัดเลือกนักศึกษามีมาตรฐาน ประสิทธิภาพการจัดตารางสอน และมีกิจกรรมที่สามารถสื่อสร้างความเข้าใจแก่อาจารย์และนักศึกษา

1.4 ด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร

ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ โดยตัวบ่งชี้ด้านผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี การสร้างสร้งองค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้และการบริการวิชาการ เพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

แม้ว่าผลลัพธ์ของหลักสูตรด้านผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี แต่ตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตต่อประสิทธิภาพภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวบ่งชี้ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาผู้สำเร็จการศึกษา/ผลการปฏิบัติงานที่ประเมินระดับดีขึ้นไปของผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งดีกว่าผลการวิจัยของทบวงมหาวิทยาลัย (อ้างถึงในเฉลิมเผ่า อจละนันท์, 2546) ที่พบว่า ผู้บังคับบัญชาประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตด้านความรู้ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี และสอดคล้องกับผลการวิจัยภาวะการดำเนินงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์รุ่นปีการศึกษา 2546 ของกองแผนงาน (2547) ที่พบว่า นายจ้างพึงพอใจบัณฑิตมากที่สุด ด้านคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และพึงพอใจมาก ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ วิชาชีพ ความรู้ความสามารถทั่วไป และด้านบุคลิกภาพ และเนื่องจากตัวบ่งชี้ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาผู้สำเร็จการศึกษา/ผลการปฏิบัติงานประเมินระดับดีขึ้นไป โดยผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ในขณะที่ความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมากขึ้นไป อยู่ในระดับพอใช้ อาจเป็นเพราะผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานได้ดี

และส่วนใหญ่มีคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทำให้ ผู้บังคับบัญชาพึงพอใจผลงาน ทั้ง ๆ ที่งานที่ทำอยู่เกือบครึ่งยังไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา เพราะตัวบ่งชี้การได้งานทำตรงสาขาวิชาอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำตรงสาขาวิชาเพียงร้อยละ 58.25 ผู้สำเร็จการศึกษาจึงมีความพึงพอใจในงานระดับดีขึ้นไป อยู่ในระดับพอใช้ และมีความพึงพอใจในงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากการได้งานทำตรงสาขาแล้ว ยังมีตัวบ่งชี้การได้งานด้วย กล่าวคือ ได้งานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาไม่เกิน 6 เดือน (ร้อยละ 82.22) สอดคล้องกับผลการวิจัยของกองแผนงาน (2548) ในส่วนของระยะเวลาที่ได้งานทำภายใน 6 เดือน แต่ร้อยละที่ได้งานทำแตกต่างกัน กล่าวคือ กองแผนงาน (2548) พบว่า บัณฑิตร้อยละ 93.1 ได้งานทำ ภายใน 6 เดือน ที่สำเร็จการศึกษา

สำหรับตัวบ่งชี้ด้านการสร้างสร้งองค์ความรู้ และความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับพอใช้ แม้ว่าตัวบ่งชี้รางวัลเกียรติคุณทางวิชาการที่อาจารย์ได้รับ เฉลี่ย 2 ปีต่อครั้งอยู่ในระดับดี แต่เนื่องจาก มีตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับปานกลาง 1 ตัวบ่งชี้ และมีตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง 3 ตัวบ่งชี้ ทำให้ค่าเฉลี่ยตัวบ่งชี้ ด้านการสร้างสร้งองค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับพอใช้ กล่าวคือ ตัวบ่งชี้อ้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่มีผลงานวิชาการที่มีผลกระทบต่อตัวบ่งชี้คุณภาพที่กำหนดเท่ากับร้อยละ 45.16 อยู่ในระดับปานกลาง ตัวบ่งชี้อาจารย์ในหลักสูตรมีบทความวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ/นานาชาติ โดยเฉลี่ย 1 ปี อยู่ในระดับต้องปรับปรุง เพราะจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ใช้เวลาในการสอนและตรวจงานมาก ทำให้เวลาในการผลิตผลงานวิชาการ ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับชาติ/นานาชาติมีน้อย อีกทั้งอาจารย์ส่วนหนึ่งอยู่ระหว่างผลิตผลงานเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ เพราะตัวบ่งชี้เรื่องนี้อยู่ในระดับดี และอาจารย์ให้เวลากับการรับเชิญไปปฏิบัติกรเรียนการสอน ร่วมวิจัย เป็น

วิทยากร หรือเป็นที่ปรึกษาในสถาบันในและต่างประเทศ เพราะตัวบ่งชี้เรื่องนี้ที่อยู่ในระดับดีมาก ทำให้มีเวลาน้อยในการวิจัย เพราะตัวบ่งชี้มูลค่าทุนวิจัยภายในและภายนอกต่ออาจารย์ มีเพียง 26,129 บาท ซึ่งอยู่ในระดับต้องปรับปรุง อีกทั้ง จากการวิเคราะห์เอกสารมีอาจารย์ 13 คน จาก 62 คน ได้รับทุนวิจัย และอาจารย์ 24 คน จาก 62 คน มีผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผลิตบทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติโดยเฉลี่ย 1 ปี อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ส่วนตัวบ่งชี้การจัดประชุมระดับชาติและนานาชาติอยู่ในระดับต้องปรับปรุง อาจเป็นเพราะการจัดประชุมระดับชาติและนานาชาติมักจัดโดยคณะ/สาขาวิชาเฉพาะทางมากกว่ากลุ่มผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป

ตัวบ่งชี้ด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับต้องปรับปรุงเพราะร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่ให้การอบรมและบริการวิชาการแก่หน่วยงานภายนอกในระยะเวลา 1 ปี เท่ากับร้อยละ 19.30 ซึ่งอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องจาก อาจารย์ใช้เวลาในการสอนและตรวจงานนักศึกษามากกับการรับเชิญไปปฏิบัติงาน การเรียนการสอน ร่วมวิจัย เป็นวิทยากร หรือเป็นที่ปรึกษาในสถาบันในและต่างประเทศ และผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อเตรียมขอตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับดีและดีมากตามลำดับ ทำให้มีเวลาน้อยในการให้การอบรมและบริการวิชาการแก่หน่วยงานภายนอก

2. ข้อจำกัดของผลการประเมิน

2.1 ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล

2.1.1 ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลายตัวบ่งชี้ต้องมีข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี และยังไม่เคยมีการรวบรวมข้อมูลส่วนนี้เอาไว้ทั้งคณะ หน่วยงาน และอาจารย์เองก็ไม่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน และบางส่วนข้อมูลที่มีอยู่ไม่ทันสมัยเท่าที่ควร ผู้ประเมินต้องเก็บข้อมูลบางอย่างเพิ่มเติมเองทั้งที่ข้อมูลนั้นควรมาจากคณะโดยตรงทำให้ผลการประเมินบางตัวบ่งชี้ อาจจะคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงในปัจจุบัน

2.1.2 การประเมินนี้เก็บข้อมูลระหว่างปี 2545 – 2547 ซึ่งในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลในปี 2548

อาจารย์ที่ให้ข้อมูลบางส่วนได้โอนย้าย ลาศึกษาต่อ ลาออก ทำให้ขาดข้อมูลอาจารย์กลุ่มนี้

2.1.3 ผู้เชี่ยวชาญบางท่านไม่ได้ วิเคราะห์หลักสูตรตามแบบวิเคราะห์หลักสูตร ทำให้ไม่สามารถนำผลการวิเคราะห์ไปคิดค่าเฉลี่ยรวมกับท่านอื่นได้

2.1.4 แบบสอบถามของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวนมากกรอกข้อมูลไม่สมบูรณ์ ทำให้ต้องตัดทิ้ง ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้

2.1.5 ผู้สำเร็จการศึกษาให้ข้อมูลสถานที่ทำงานไม่ครบถ้วนทำให้เมื่อส่งแบบสอบถามให้ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษากรอกจึงมีแบบสอบถามส่วนหนึ่งที่ไปรษณีย์ส่งคืนต้นทาง

2.2 ความเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชากร ในส่วนของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ประเมินใช้วิธีส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาที่สามารถติดต่อได้ กรอกข้อมูลโดยไม่มี การสุ่ม ดังนั้น ข้อมูลที่ได้รับจึงอาจมีข้อจำกัดตรงที่ขาดความเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชากรได้ เพราะผู้ให้ข้อมูลที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมาจัดว่าเป็นผู้คัดสรรตนเอง อาสาเข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างคัดสรร (selective sample) ที่อาจทำให้ได้ผลการประเมินที่ค่อนข้างเน้นว่าผลการประเมินมีคุณภาพค่อนข้างดี

2.3 ความแตกต่างของระดับความคิดเห็น ในการตอบแบบสอบถาม โดยที่ข้อมูลที่ได้อาจมาจากแบบสอบถามของผู้ตอบแต่ละคน อาจมีระดับความคิดเห็นตามการประมาณค่าแตกต่างกันได้ ธรรมชาติของการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมักได้รับการวิพากษ์ว่า "ดี" ของผู้ตอบคนหนึ่งอาจมีระดับต่างจาก "ดี" ของผู้ตอบคนอื่นๆ (Mehrens and Lehmann, 1984) และอาจทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านความตรงของข้อมูลได้ อย่างไรก็ตาม การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามนี้ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวม เช่น การหาค่าเฉลี่ย เพราะช่วยให้ความคลาดเคลื่อนหรือข้อจำกัดที่เกิดจาก

ระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันหักกลบลบตอนกันได้ ตามหลักการวัดและประเมินผล (Allen and Yen, 1979; Keeves, 1988)

2.4 ความสอดคล้องตรงกันระหว่างข้อมูลสารสนเทศหลายแหล่งในการประเมินครั้งนี้มีการวัดตัวบ่งชี้คุณภาพโดยใช้ข้อมูลที่มาจากหลายแหล่ง บางตัวบ่งชี้ได้จากเครื่องมือการรวบรวมข้อมูลประเภทเดียวกัน จากผู้ให้ข้อมูลหลายกลุ่ม บางตัวบ่งชี้คุณภาพได้จากเครื่องมือการรวบรวมคนละประเภท ในกรณีแรกผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มอาจให้ข้อมูลแตกต่างกัน ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดในการตีความผลการประเมิน เพราะอาจบอกไม่ได้ว่าเหตุใดผู้ให้ข้อมูลจึงมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ส่วนในกรณีหลังไม่มีข้อจำกัดเช่นนี้ เนื่องจาก ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือรวบรวมคนละชนิดจะเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้ได้หลักฐานชัดเจนและสมบูรณ์

2.5 ตัวชี้วัดที่กำหนด เนื่องจาก ครั้งนี้เป็น การประเมินนำร่องประเมินพร้อมกับหลักสูตรอื่น ๆ โดยใช้ตัวชี้วัดกลางที่กำหนดสำหรับหลักสูตรวิชาเฉพาะ ดังนั้น ตัวชี้วัดบางตัวอาจไม่เหมาะกับหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หรืออาจจำเป็นต้องเพิ่มตัวชี้วัดบางตัวสำหรับหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปก็เป็นได้ แต่ในระยะแรกจำเป็นต้องใช้ตัวชี้วัดที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำหนดในการประเมิน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้

โดยสรุป นอกเหนือจากข้อจำกัดที่สำคัญที่นำเสนอข้างต้นนี้แล้ว การประเมินยังมีข้อจำกัดด้านอื่นๆ อีก ภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้พิจารณาหลักฐาน ร่องรอยจากข้อมูลทุกแหล่งที่รวบรวมมาให้ตามตัวบ่งชี้คุณภาพและเกณฑ์การประเมิน แล้วสังเคราะห์ผลการประเมินสรุปเป็นจุดเด่น (strengths) ที่มหาวิทยาลัยควรธำรงรักษา และจุดด้อย (weakness) ที่มหาวิทยาลัยควรแก้ไขปรับปรุงต่อไปในหัวข้อต่อไปนี้

1. จุดเด่นของหลักสูตร

1.1 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนใหญ่สอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และตอบสนองต่อนักศึกษาและสังคม

1.2 ผลการวิเคราะห์หลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับดี

1.3 หลักสูตรนี้มีการเตรียมการก่อนการใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี กล่าวคือ ใช้เวลาเตรียมการ 1 ปี (ได้รับอนุมัติหลักสูตรปรับปรุงในปี 2542 และใช้หลักสูตรในปี 2543) มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรปรับปรุงกับผู้บริหารวิชาการคณะ และอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป ในการสัมมนา อาจารย์ที่ปรึกษา จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคนิคการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ให้แก่อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป จัดทำแผนการศึกษา วิชาศึกษาทั่วไปเป็นรายภาคการศึกษา/ปีการศึกษา

1.4 กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา/การสรรหาประเมินและพัฒนาอาจารย์/จำนวนเครื่อง คอมพิวเตอร์ต่อนักศึกษา/ร้อยละของนักศึกษาที่พ้นสภาพเนื่องจาก GPA ไม่ถึง 2.00 อยู่ในระดับดีมาก

2. จุดด้อยของหลักสูตร

2.1 หลักสูตรนี้ไม่มีปรัชญา มีแต่วัตถุประสงค์ (นำเสนอรวมว่าปรัชญาและวัตถุประสงค์) วัตถุประสงค์ บางข้อยังไม่ชัดเจน และยังไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะ บัณฑิตที่พึงประสงค์ด้านความสามารถทางสังคม

2.2 การจัดหลักสูตรบางส่วนยังไม่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ ยังไม่มีการบูรณาการเท่าที่ควร กล่าวคือ การ ออกแบบรายวิชาค่อนข้างแยกส่วน เป็นรายวิชาย่อยมาก ยังมีความซ้ำซ้อนกันอยู่บ้าง และบางวิชายังเป็นลักษณะ เหมือนวิชาแกน

2.3 การบริหารหลักสูตรโดยเฉพาะประสิทธิภาพ ในการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับต้องปรับปรุง กล่าวคือ ยังไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการบริหารงาน/ ยังไม่มีแผนการบริหารหลักสูตร/ยังไม่มีการจัดโครงสร้าง การบริหารงานอย่างเป็นระบบ/ยังไม่มีกำหนดขั้นตอน และวิธีการในการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจน รวมทั้ง ยังไม่มีกลไกการตรวจสอบการบริหารงานตามแผน

2.4 ค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์/ ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร/ระบบการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ/อาจารย์ในหลักสูตรที่มีบทความวิจัยได้รับ

การตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ นานาชาติโดยเฉลี่ย 1 ปี /
มูลค่าทุนวิจัยภายในและภายนอกต่ออาจารย์/การจัดประชุม
วิชาการระดับชาติและนานาชาติ/ร้อยละของอาจารย์ ใน
หลักสูตรที่ให้การศึกษามีกรอบ และบริการวิชาการแก่
หน่วยงานภายนอก อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

2.5 ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้าน
อาคารสถานที่และห้องเรียน โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ใน
การเรียนการสอน ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่าย
อินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับปานกลาง ต้องพัฒนาให้อยู่ใน
ระดับดีขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้ประมวลเป็น ข้อเสนอแนะจากการวิจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและโครงสร้างของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.1 โครงสร้างหลักสูตรไม่ควรแยกเป็นกลุ่ม แต่ควรบูรณาการเป็นสหศาสตร์เพื่อสร้างระบบคิดแบบองค์รวมของบัณฑิต

1.2 หลักสูตรต้องมีการบูรณาการมากขึ้น ต้องสามารถสร้างความรู้เชิงสังคม ความผสมกลมกลืน หล่อหลอมการอยู่ร่วมกันระหว่างไทยพุทธกับไทยมุสลิม และมีหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปนานาชาติ

1.3 หลายวิชาน่าสนใจ นักศึกษาเข้าถึงง่าย แต่การออกแบบรายวิชาเป็นรายวิชาย่อย ๆ มาก บางวิชา ยังซ้ำซ้อนกัน ยังแยกกันต่างคนต่างทำ ต่างเปิดรายวิชา เพื่อหาลูกค้า ควรนำความคิดหลัก ๆ ของแต่ละรายวิชา มารวมกันเพื่อออกแบบรายวิชาใหม่ และจัดหมวดหมู่ให้ชัดเจน นักศึกษาจะได้เรียนในลักษณะที่ครอบคลุม จึงจะสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้โดยมีวิชาบังคับเป็นแกน มีรายวิชาให้เลือกหลากหลาย เปิดให้เลือกจริง มีรายวิชาที่เปิดกว้างให้ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์จริงของโลก ในขณะนั้น

1.4 ควรให้นักศึกษาได้เรียนวิชาศึกษาทั่วไป นอกกลุ่มสาขาวิชาของตนเอง เช่น แนววิทยาศาสตร์

ควรเรียนภาษาและสังคม แนวศิลปศาสตร์ ควรเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นต้น

1.5 การปรับปรุงหลักสูตรควรสอดคล้องกับพื้นฐานทางวิชาการของนักศึกษา และควรมีการปรับพื้นฐานให้นักศึกษาที่มีความสามารถต่ำ ก่อนจะเรียนตามหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าหลักสูตร

2.1 นักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมีมาตรฐานต่ำกว่าเดิม จึงควรพิจารณามาตรฐานการรับเข้าของนักศึกษาให้มีพื้นฐานเพียงพอต่อการศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการสื่อสารทางภาษา และการคิด และอาจมีการปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนเปิดภาคการศึกษาเกี่ยวกับวิธีเรียน การใช้คอมพิวเตอร์ วิธีการจดบันทึก การใช้ภาษา เป็นต้น

2.2 เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรทราบพื้นฐานของนักศึกษาเพื่อจัดสอนเสริมให้ก่อน

2.3 ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปต้องเป็นผู้มีประสบการณ์เข้าใจปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นอย่างดี โดยเฉพาะหัวหน้าทีมและอาจดึงอาจารย์ใหม่มาร่วมงานกับหัวหน้าทีมที่มีประสบการณ์ เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน กรณีที่มีอาจารย์น้อยอาจพิจารณาผู้สอนที่มีประสบการณ์สูงจากแผนกวิชาอื่น ๆ ในภาควิชาเดียวกันหรือต่างภาควิชา มาร่วมกันสอน และหากผู้สอนไม่เพียงพอ อาจจ้างผู้ช่วยสอนและนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มาช่วยตรวจงานนักศึกษาชั้นปีที่ 1 แต่ไม่ควรผลัดภาระการสอนให้ผู้ช่วยสอนทั้งหมด เพราะอาจสอนไม่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน

3.1 การบริหารจัดการหลักสูตร ควรมีหน่วยงานกลางหรือองค์กรเฉพาะบริหารจัดการหลักสูตร หรืออาจให้ภาควิชา/คณะต่าง ๆ รับผิดชอบเช่นเดิม แต่ควรนำร่องให้มีคณะกรรมการวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีผู้แทนจากคณะต่าง ๆ ตามกลุ่มสาขาวิชา คณะกรรมการชุดนี้/หรือหน่วยงานกลาง/หรือองค์กรเฉพาะดังกล่าว มีหน้าที่

กำหนดวิสัยทัศน์ กลยุทธ์และแผนในการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างชัดเจน ตรวจสอบการเปิดรายวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พิจารณาประมวลการสอนรายวิชา ตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อสอบ จัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตร สร้างความเข้าใจ ระหว่างผู้สอนต่างสาขาวิชา อำนาจความสะดวกในการสอนและการปรับปรุงระบบการสอน การประเมินการถ่ายทอดของผู้สอนจากรุ่นหนึ่งสู่อีกหนึ่ง บริหารผลประโยชน์และความดี ความชอบที่ผู้สอนพึงได้รับ เป็นต้น

3.2 ควรจัดตารางสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีผู้แทนจากแต่ละภาควิชาไปให้ข้อมูลประกอบการจัดรวมทั้งนำข้อมูลนักศึกษาสอบตก (E) ประกอบการวางแผนจำนวนผู้เรียนในกลุ่มด้วย และควรจัดตารางสอนวิชาหลัก ๆ ไม่ให้ตรงกัน ควรจัดตารางสอนในวัน เวลาราชการเท่านั้น โดยผู้สอนไม่สามารถเลื่อนสอนได้ตามต้องการ จัดสอนคาบละ 90 นาที และจัดวันศุกร์เป็นวันให้นักศึกษาทำกิจกรรมในชมรม ส่วนคณาจารย์ อาจใช้ในวันประชุมหรือทำวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับการเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นการวิจัย

3.3 ปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้สอดคล้องกับกลุ่มใหญ่ โดยอาจจัดกลุ่มนักศึกษาแบบถาวรเอาไว้ ให้เช็คชื่อกันเอง ทำกลุ่มด้วยกัน ทำงานร่วมกัน หรือวิธีสอนกลุ่มใหญ่ที่จัดกิจกรรมกลุ่มไม่สะดวก อาจสั่งงานในห้องเรียนและให้ไปทำกลุ่มนอกห้องเรียน แต่มีระบบตรวจสอบกระบวนการกลุ่ม มีห้องเรียนเสมือน (virtual classroom) ช่วยตรวจสอบความเข้าใจของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ ด้วยแบบทดสอบผ่านเว็บ ให้นักศึกษาส่งงานผ่านเว็บ รวมทั้งมีเว็บบอร์ดของวิชานั้น ๆ สำหรับนักศึกษา เมื่อนักศึกษาเข้าเว็บจะมีคะแนนให้นักศึกษา แต่อย่างไรก็ตามระบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ควรจัดผู้เรียนกลุ่มเล็ก อาจให้ฝึกปฏิบัติการเป็นกลุ่มเล็กและเข้าฟังบรรยายร่วมกันในกลุ่มใหญ่เพราะผู้เรียนวิชาศึกษาทั่วไปมีมาก

3.4 เพื่อให้สอดคล้องกับการสนับสนุนให้ผู้สอนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนโดยใช้ CAI, Power point ฯลฯ

จึงควรจัดให้มีโสตทัศนูปกรณ์พร้อมและเพียงพอ รวมทั้งมีจุดเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตทุกห้องเรียน

3.5 วิชาศึกษาทั่วไปที่มีผู้เรียนได้ E จำนวนมาก ควรเป็นประเด็นพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการ วิทยาเขตปัตตานี และที่ประชุมคณะกรรมการประจำวิทยาเขตปัตตานี และเพื่อประกันคุณภาพหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรเปิดช่องทางให้นักศึกษาร้องเรียนที่กองบริการการศึกษา หรือในเว็บไซต์ กรณีที่ผู้สอนสอนไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา

3.6 การประเมินการสอนของอาจารย์ต้องถ่วงดุลย์ด้วยการประเมินของภาควิชาและของเพื่อนอาจารย์บ้าง ไม่ควรใช้ผลการประเมินโดยนักศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว

3.7 ควรจัดสัมมนาวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้นำเสนอข้อขัดข้องในการบริหารจัดการ และความไม่สะดวกต่าง ๆ จะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลลัพธ์ของหลักสูตร

4.1 ควรจัดหลักสูตรเสริมให้นักศึกษาเตรียมตัวก่อนออกทำงานและฝึกนักศึกษาให้พร้อมทำงานทั้งภาครัฐและเอกชน

4.2 ควรให้นักศึกษาเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น และสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้พัฒนางาน และควรเรียนรู้ภาษาอังกฤษให้สื่อสารกับเจ้าของภาษาได้ดี นอกจากนี้ ควรพัฒนาความเป็นผู้นำทางความคิด มีคุณธรรม จริยธรรม และมารยาทที่ดีงาม มีความอดทน ปรับตัวดี มีการสื่อสารที่ดี มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ มีความสามารถในการบริหารจัดการและการวิจัย มีวินัย เสียสละให้แก่ส่วนรวมไม่มัวเมาในตนเองสูงเกินไป

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยประเมินหลักสูตรเพื่อการประกันคุณภาพภายใน

5.1 ควรมีการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร และตรวจสอบว่าผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ได้จริงหรือไม่

5.2 ควรพิจารณาทบทวนและปรับตัวชีวิตในการประเมินหลักสูตรให้สอดคล้องกับการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มากยิ่งขึ้น

6. ข้อเสนอแนะในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

6.1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ควรพิจารณา
บทบาทและปรับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ให้ทันสมัยและครอบคลุม
มากยิ่งขึ้น

6.2 ควรมีการวัดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยและเมื่อสำเร็จการศึกษา
เพื่อเปรียบเทียบว่าหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่
มหาวิทยาลัยฯ จัดให้ทำให้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
ดีขึ้นกว่าเริ่มเข้าศึกษาหรือไม่

6.3 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี ควรสร้างและพัฒนาข้อสอบมาตรฐานเพื่อวัด
ความสามารถของนักศึกษาด้านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6.4 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี ควรจัดกิจกรรมและโครงการเสริมเพื่อพัฒนา
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ โดยเฉพาะความสามารถทางสังคม

เอกสารอ้างอิง

- กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2546). **นโยบายและแผนพัฒนา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงปี พ.ศ.
2546-2549**. สงขลา: กองแผนงาน มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.
- _____. (2546). **มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ความพึง
พอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นปีการศึกษา 2545**.
สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- _____. (2547). **ภาวะการหางานทำของบัณฑิต มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ รุ่นปีการศึกษา 2546**. สงขลา:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- _____. (2548). **ภาวะการหางานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ และความพึงพอใจของบัณฑิต**

- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์รุ่นปีการศึกษา
2547. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
กองกลาง. (2547). **การประเมินผลหลักสูตรของ มหาวิทยาลัย.
สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (ครั้งที่ 272
(5/47) 26 มิถุนายน 2547).**
- เฉลิมเผ่า อจละนันท์ และคณะ. (2546). **รายงานการวิจัย
เรื่อง การศึกษาความต้องการกำลังคนในระดับ
อุดมศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบและ ภารกิจของ
สถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2542). **นโยบายในการส่งเสริม
การพัฒนาหลักสูตรอุดมศึกษา พ.ศ. 2542**.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดม
ศึกษา.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2539). **การวิจัยประเมินผลหลักการ
และกระบวนการ**. กรุงเทพฯ: ปิ.เจ. เพส
ทโปรเซสเซอร์.
- ไพฑูริย์สินลาร์ตัน. (2548). **รายงานการวิจัยเรื่อง นวัตกรรม
การจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัย
ไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (2543). **คู่มือการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป**. ปัตตานี:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). **การพัฒนาหลักสูตร อุดมศึกษา**.
กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2548). **เกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548**.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
(สำเนา).

อารีย์ เจริญทอง. (2540). การประเมินหลักสูตรวิชาศึกษา
ทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาหลักสูตร
และการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Allen, M. J. and Yen, W.M. (1979). **Introduction to
Measurement Theory.** Montory, California:
Books/Cole Publishing.

Mehrens, W.A. and Lehmann, L.J. (1984). **Measurement
and Evaluation in Education and Psychology.**
(3nd ed). New York: Holt, Rinehart and Winton.